

Zorgt het **ABP** voor een betere wereld?

Bijna alle mensen die in het onderwijs werken (en alle VOS/ABB'ers) dragen bij aan de pensioenpot van het ABP. Zorgen de investeringen die het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds doet voor onze onbezorgde oude dag ook voor de betere wereld die het onderwijs nastreeft?

Het ABP belooft een groene koers, onder andere met beleggingen in bedrijven die schone energie produceren.

TEKST: MARTIN VAN DEN BOGAERDT, BEELD: STOCK

Voorheen belegde het ABP met het geld van de deelnemers bijvoorbeeld in bedrijven die landmijnen en clustermunitie produceren.

Dat is moeilijk te verenigen met de idealen van het onderwijs, was de kritiek in 2007. 'Tegen landmijnen bestaat een internationaal verdrag dat door Nederland is ondertekend', erkende Roderick Munsters, die toen als *executive director* over de investeringen van het grootste pensioenfonds van Nederland ging (en nu als bestuurder en toezichthouder verbonden is aan verschillende investerings- en verzekeringsmaatschappijen). 'Maar tegen het gebruik van clustermunitie – hoe verwerpelijk ook – bestaat geen verdrag', zo voegde hij eraan toe. Bovendien, zo zei hij, deed de Nederlandse overheid ook zaken met

producenten van clustermunitie, waarmee hij impliciet de vraag opwierp waarom het ABP dat niet zou mogen doen. Een uitzending van het actualiteitenprogramma Zembla over omstreden investeringen van het ABP en andere pensioenfonds deed destijds veel stof opwaaien. Dat leidde ertoe dat het ABP stopte met investeringen in producenten van landmijnen en clusterbommen. Bovendien beloofde ABP over te stappen op een duurzamere en groenere

ABP: 'Alle bedrijven moeten in 2050 mensenrechten respecteren'

koers en besloot het om alle investeringen voortaan via zijn website openbaar te maken.

FOSSIEL

Later kreeg het ABP opnieuw een golf van kritiek over zich heen vanwege investeringen in bedrijven in de fossiele-energiesector. In 2013 werd de actiegroep ABP Fossielvrij opgericht, met als doel het pensioenfonds ertoe te bewegen uit fossiele investeringen te stappen. Een jaar later meldde de actiegroep, na een petitie die door 10.000 mensen was ondertekend, dat het ABP beloofde om zijn CO₂-voetafdruk binnen vijf jaar met 25 procent te verminderen. In 2021 maakte het ABP zelfs bekend helemaal uit bedrijven in fossiele energie te stappen. Toenmalig bestuursvoorzitter Corien Wortmann-Kool zei toen dat het fonds met dit besluit een bijdrage wilde leveren om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5 graad Celsius. 'Brede groepen deelnemers en werkgevers geven aan hoe belangrijk zij dit vinden', aldus Wortmann-Kool.

Afgelopen december meldde dagblad NRC echter dat het ABP tóch weer aandelen had bijgekocht van producenten van olie, gas en kolen. Onder de streep zou echter wel sprake zijn van een afname met ongeveer 5 miljard euro sinds oktober 2021. Het ABP meldt nu aan VOS/ABB dat het op koers ligt om niet alle, maar dan wel 'het grootste deel' van de beleggingen in de fossiele-energiesector aan het einde van deze maand te hebben verkocht. De huidige bestuursvoorzitter Harmen van Wijnen laat in zijn blog weten dat het ABP vasthoudt aan het klimaatakkoord van Parijs. 'Anderhalve graad is anderhalve graad. Daar valt wat ons betreft niet mee te sjoemelen', aldus Van Wijnen.

RUSLAND

Een ander omstreden bedrijf waarin het ABP tot vorig jaar investeerde, is het Russische concern Norilsk Nickel. In 2021 zei het fonds de gesprekken met de Russen over milieu en mensenrechten te intensiveren vanwege de gigantische milieuschade die dit Russische bedrijf veroorzaakte (en nog steeds veroorzaakt). Het mijnbouw- en metallurgische concern in de Noord-Siberische industriestad Norilsk werd gesticht

ABP-bestuursvoorzitter: 'Anderhalve graad is anderhalve graad'

onder Stalin en staat bekend als een van de meest vervuulende bedrijven ter wereld. Het stoot net zoveel CO₂ uit als heel West-Europa en door toedoen van Norilsk Nickel is er volgens Greenpeace circa 24.000 vierkante kilometer taiga verwoest (een oppervlakte ter grootte van ruim de helft van Nederland).

Toen het ABP nog investeerde in Norilsk Nickel ging het mis bij een warmtekrachtcentrale. Uit een tank die door smeltende permafrost was verzakt, stroomde een grote hoeveelheid dieselolie in een rivier. De Eerlijke Pensioenvijzer van Oxfam Novib riep het ABP toen op te stoppen met Norilsk Nickel. Een jaar geleden zat het fonds echter nog met 70 miljoen euro in Norilsk, maar die belegging is inmiddels net als beleggingen in andere Russische bedrijven geheel afgewaardeerd, meldt het ABP aan VOS/ABB. De beleggingen zijn juridisch gezien nog wel in handen van het ABP, maar kunnen nu niet van de hand worden gedaan vanwege de sancties tegen het regime van president Vladimir Poetin in verband met de oorlog in Oekraïne. Dit betekent in feite dat het geld weg is. In februari zat het ABP nog voor in totaal circa 520 miljoen euro in Russische bedrijven, wat op dat moment neerkwam op circa 0,1 procent van het totaal belegd vermogen van het pensioenfonds.

TRANSITIES

Is het bij het ABP allemaal zo negatief als de bovenstaande situatie suggereert? Als we de website van het ABP mogen geloven niet. Daar staat namelijk dat het fonds voor de periode tot 2025 drie grote transitieën doormaakt. Die transitieën zijn 'cruciaal voor het vermogen van bedrijven om langetermijnwaarde te creëren', zo staat op de site. Het gaat hierbij om de energietransitie (meer duurzame energie-opwekking door middel van zon en wind), behoud van natuurlijke grondstoffen en de digitalisering van de samenleving. Ook staat in de beleidsdoelstellingen dat het ABP mensenrechten beschouwt als een randvoorwaarde om deze transitieën rechtvaardig te laten verlopen. Het brengt deze beleidsontwikkeling in verband met de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties, maar tegelijkertijd staat op de website van het fonds dat pas in 2050 alle bedrijven de mensenrechten moeten respecteren. Dan hebben dus nog wel even te gaan. Voor de huidige deelnemers van het ABP betekent dit dat tot die tijd niet zeker is of hun geld op een verantwoorde wijze wordt geïnvesteerd voor de spreekwoordelijke onbezorgde oude dag. ◀